

GOKVI

Gyermekszív Központ

a veleszületett szívbetegekért

**KATÉTERES
BEAVATKOZÁS**

TÁJÉKOZTATÓ A KÓRHÁZ MŰKÖDÉSÉRŐL

A Gyermekszív Központ egyik legfontosabb feladata a szívfejlődési rendellenességekkel született, egyéb terápiás úton nem gyógyítható megbetegedések szívműtéttel történő korrekciója. A műtetre való felkészülésben az alábbi nyomtatvány segít Önöknek, összefoglalva azokat az információkat, amelyek segítenek tájékozódni az Önökre váró folyamat előtt. Kérdéseikkel keressék bátran a kórház dolgozóit. A nővérek és orvosok munkáját kiegészíti a gyógytornászok, a kórház koordinátorai, a szociális munkás, a kórházpedagógusok, dietetikusok és a pszichológusok jelenléte. A következőkben a bemutatjuk a kórházi felvétel és a bent tartózkodás menetét.

Tartalomjegyzék:

- 1. A DIAGNÓZISTÓL A FELVÉTELIG**
- 2. A FELVÉTEL ÉS AZ OSZTÁLYOK MŰKÖDÉSE**
- 3. A BENT TÖLTÖTT IDŐRŐL PSZICHÉS SZEMPONTBÓL**
- 4. HÁZIREND**
- 5. HASZNOS TIPPEK**

1. A DIAGNÓZISTÓL A FELVÉTELIG

SZÍVSEBÉSZETI MEGBESZÉLÉS

Az ambuláns és/vagy osztályos felvétel során elvégzett vizsgálatokkal kapott eredmények alapján a központ gyermekszívsebész - kardiológus - aneszteziológus gárdája közös megbeszélésen dönt minden egyes gyermek esetében a katéteres beavatkozás szükségességéről, sürgősségéről, optimális idejéről, illetve módjáról. A szülőket a gondozó orvos tájékoztatja, ezután postai úton is érkezik egy értesítés. A kórházi koordinátor telefonja jelenti végül a behívást a beavatkozásra. A kórházi koordinátor minden esetben felhívja a szülők figyelmét, hogy sürgős (életmentő műtét, transzplantáció) beavatkozások előnyt élveznek, emiatt a jó állapotú gyermekek beavatkozását halasztani kényszerülünk, ebben a szülők megértését kéri.

Schindler Hajnalka: +36 70 338 9803

Királyné Jene Katalin: +36 70 491 1545

Mártonné Bánrévi Erzsébet: +36 70 199 7901

A BEAVATKOZÁSRA VALÓ BEHÍVÁS

A katéteres beavatkozásra előjegyzés alapján kerül sor (kivéve a sürgősségi műtéteket).

A műtét, illetve az osztályos felvétel időpontjáról a szülők értesítést kapnak a kórház koordinátorától, közösen megbeszélik a további teendőket. A koordinátor ellátja a családokat információval:

- a kórházi csomag összekészítéséről a gyermek és a szülő részére
- a szükséges papírok, dokumentumok összekészítéséről
- a bent töltött idő menetéről, az első nap „feladatairól”
- a felkészülés módjával kapcsolatban (szociális munkás, pszichológus jelenlétéről)
- valamint ajánlja a kórházban tartózkodásról szóló mesekönyvet:

Bartos Erika tájékoztató füzetei a GOKI-s bennfekvésről szólnak, nem a betegségekről. Ezeket az ingyenes kiadványokat a befekvéskor, az osztályon kapják meg a 2-14 év korú gyermekek, illetve online formában elérhetők. Ezek a füzetek ingyenesek Önök részére, sajnos a mi anyagi lehetőségeink végesek, így nem tudjuk mindenki számára biztosítani mindkét füzetet, utólagos postázásra nincs lehetőségünk. Megértésüket köszönjük!

Kiadványaink online elérhetősége:

- <https://gyermeksziv.hu/szivmutetek/>
- <https://gyermeksziv.hu/szivkateteres-vizsgalatok/>
- a betegségek leírása és az információk összefoglalva a <https://gokvi.hu/> oldalon megtekinthetők, melyről szintén felvilágosítást ad a koordinátor.

A várakozás ideje nehéz és aggodalommal teli. A család életének összehangolása ezzel a nehéz helyzettel komoly kihívás elé állítja az érintetteket, a kórház dolgozói igyekeznek a nehézségeket enyhíteni.

Kérjük a segítségüket!

GOKVI

Gyermekszív Központ

a veleszületett szívbetegekért

**KATÉTERES
BEAVATKOZÁS**

2. A FELVÉTEL ÉS AZ OSZTÁLYOK MŰKÖDÉSE

OSZTÁLYOS FELVÉTEL

A katéteres beavatkozásra váró gyermekek a Gyermekkardiológiai Osztályokon (olykor „hotel”-osztályként említett, első és második emeleten) kerülnek elhelyezésre, illetve szükség esetén, amennyiben állapotuk szoros megfigyelést, esetleg intravénás gyógyszeres kezelést vagy gépi lélegeztetést igényel, a 3. emeleti Gyermekkardiológiai Intenzív osztályon (lásd lentebb).

A beavatkozás előtt szükség lehet kiegészítő vizsgálatokra, illetve rutinszerűen történnek laborvizsgálatok. Akut fertőzés (láz, légúti tünetek, hányás, hasmenés) esetén a beavatkozást halasztani kényszerülünk, nem sürgős esetben a gyermek hazamegy és új időpontot kap.

A beavatkozás előtt 1 hónappal kapott védőoltás, 3 héten belüli akár enyhe fertőzés, 6 héten belüli műtét is halasztó hatású.

A gondozott betegeink jelentős része szed vérrögképződést megakadályozó gyógyszert (Aspirin, Syncumar, Marfarin), ezt beavatkozás előtt elhagyjuk és szükség szerint más gyógyszerre állítjuk át. A gyógyszer-elhagyás pontos idejéről a kezelőorvos ad tájékoztatást.

Amennyiben a beavatkozásig egyéb vizsgálat nem tervezett, bizonyos esetekben (elsősorban Budapest és környéki lakhely esetén) a beavatkozásig eltávozás megengedhető, beavatkozás előtti napot és éjszakát a beteg minden esetben a kórházban tölti.

A beavatkozásokat a közben felvételre került sürgősségi esetek, az intenzív osztályaink helyhiánya miatt esetenként halasztani kényszerülünk, A halasztások a beteg állapotromlását nem okozhatják.

BELEEGYEZŐ NYILATKOZATOK

A beavatkozás előtt a kardiológus részletesen tájékoztatja a szülőket (idősebb korban akár a gyermek jelenlétében) a beavatkozás módjáról, szükségességéről, lehetséges szövődményeiről, rizikójáról, a várható eredményekről. A tájékoztatás minden esetben személyesen történik, kivéve az életmentő sürgősségi eseteket. Szülői írásos beleegyezés nélkül (kivéve életmentő, sürgősségi esetek) katéteres beavatkozást nem végzünk. Az aneszteziológus tájékoztatást ad az altatás módjáról, rizikójáról, szövődményeiről, a beavatkozás utáni intenzív terápiáról.

KATÉTERES BEAVATKOZÁS

A beavatkozás időtartama gyermekenként változó, illetve a függ a beavatkozás típusától (diagnosztikus vagy intervenciós), az orvostól tudnak érdeklődni a várakozás idejét illetően. A szülők elkísérhetik a gyermeket a beavatkozás reggelén az első emeleti katéteres laborig, az ajtóban vesznek búcsút egymástól, a szülő itt tud várakozni. Itt kapnak először értesítést a beavatkozás eredményéről, a gyermek állapotáról.

Ezután legtöbb esetben a 3. emeleti Gyermekkardiológiai Intenzív Terápiás részlegre kerülnek a gyermekek, ahol az ápolószemélyzet az orvosi utasítások alapján ellátja őket, majd beengedi a szülőket az osztályra. A beavatkozás típusától és az ébredés körülményeitől függ, hogy mennyi időt tölt itt a gyermek (diagnosztikus katéter esetén akár aznap délután visszatérhet az I. vagy II. emeletre, intervenciós beavatkozás esetén legtöbbször a III. emeleten tölt egy éjszakát). Az altatószerek itt kezdenek kiürülni a gyermekből, ez olykor zavartságot, hányingert vagy nyugtalanságot eredményez, így a biztonságos ébredezés érdekében a végtagokat rögzítik. A beavatkozást követően általában egy éjszakát tölt még a kórházban a gyermek.

GOKVI

Gyermekszív Központ

a veleszületett szívbetegéért

**KATÉTERES
BEAVATKOZÁS**

Hazamenetel előtt a szülők az osztályos orvostól és a kardiológustól is tájékoztatást kapnak az otthoni esetleges várható problémákról, a gondozás menetrendjéről, a gyógyszeres terapiáról, a következő kontroll időpontjáról. Hasznos, ha a szülő az orvossal való konzultációra előre összeírja kérdéseit, melyek összegyűltek a kórházban töltött idő alatt.

ÁPOLÁS

Tudjuk, hogy gyermekük kórházi kezelése sok aggodalommal és kétséggel tölti el az egész családot, ezért kérjük Önöket, hogy az osztály munkarendjéhez alkalmazkodva bizalommal és türelemmel járuljanak hozzá munkánk sikeréhez. Az emeletek speciális szabályzatát az adott emelet leírásánál találják.

A beilleszkedés megkönnyítéséhez szükséges tudnivalókról az alábbiakban tájékoztatjuk Önöket:

- Lehetőséget teremtünk arra, hogy a szülő(k) (vagy törvényes képviselő vagy az általuk meghatározott személy) igény szerint részt vegyen gyermeke ápolásában.
- Ha a gyermek állapota megengedi, ugyan úgy gondozhatja, mint az otthoni körülmények között, de kérjük, hogy az osztály rendjét figyelembe véve, velünk együttműködve tegye azt
- Hozzanak magukkal a gyermek ápolásához szükséges felszerelést, amit otthon is használnak:
- Újszülött/csecsemő: pelenka, nedves törlő, krém, fürdető, törölköző, ruházat, cumi/cumis üveg/tápszer. Bébi játék, plüss, rágóka.
- Gyermekek: fogkefe, fogkrém, tusfürdő, fésű, evőeszköz, pohár, ruházat a gyermekeknek: kényelmes nappali ruházat, pizsama, papucs, törölköző. Könyv, tanulnivaló, játékok. **NAGYOBB GYERMEKEKNÉL ÉRDEMES KÉSZÜLNI ELDOBHATÓ BUGYIVAL, EGYSZER HASZNÁLATOS ALSÓNADRÁGGAL!**
- Látogatási időn kívül az osztályon egy gyermeknél csak egy szülő vagy hozzátartozó tartózkodhat.
- Évszaktól függően ősztől tavaszig a földszinten lévő ruhatárat szíveskedjenek igénybe venni!

Családbarát ellátás az I. és II. emeleten: Ha a szülő úgy dönt, hogy csecsemő vagy kisgyermek ellátásában folyamatosan részt kíván venni, akkor 24 órában gyermeke mellett maradhat. Ennek feltétele, hogy a szülő a felvételi irodában az osztályos felvételét elintézzze! A kórtermekben a betegágy mellett elhelyezett fotelágyak biztosítják a kísérő pihenését. Kérjük, hogy nappali időszakban kényelmes, otthoni öltözkében tartózkodjanak, éjszakára kellően zárt, hosszú hálóruhát viseljenek! Minden befekvő szülőnek jár a napi háromszori étkezés, melyet az Intézet biztosít

GOKVI

Gyermekszív Központ

a veleszületett szívbetegekért

**KATÉTERES
BEAVATKOZÁS**

I-II. EMELET/GYERMEKKARDIOLÓGIAI OSZTÁLY - az érkezés és a majdani távozás helyszíne

Rövid leírás a kórházba érkezés napjáról és a Gyermekkardiológiai Osztályokról ("hotel" osztályokról):

A Gyermekkardiológiai Osztály intézetünk 1. és 2. emeletén található. Szintenként 4 csecsemő, 4 kisdéd, 7 gyermek (kamasz) ágygal. A családbarát ellátásnak megfelelően a csecsemő és kisdéd ágyak mellett egy szülő számára térítésmentesen ágyat biztosítunk. Így a szülőnek így lehetősége nyílik 24 órában a gyermeke mellett tartózkodni és aktívan részt venni a gyermek ellátásában (etetés, fürdetés, gyógyszerelés elsajátítása).

A beavatkozás előtt álló, jó állapotú gyermeket ezen a gyermekkardiológiai osztályon helyezünk el. Felvételt követően számos vizsgálatra kerül sor:

- az osztályos orvos kikérdezi a hozzátartozót (anyát, apát, gyámot) a gyermek kórtörténetéről és fizikális vizsgálatot végez (többek között meghallgatja a gyermek szívét, tüdejét, megvizsgálja a hasát)
- Fizikális vizsgálat – A szülő jelenlétében a gyermeket alsónadrágra/bugyira/pelenkára vetköztetve, hallgatóval (fonendoszkóp) szívhangokat és a tüdő felett a légzést hallgatjuk, a gyermek hasát megtapintjuk. Az altatással járó vizsgálatok miatt szükséges a részletes vizsgálat, így szükség esetén lapoccal a szájjüregre, torkot is megnézzük. A katéteres beavatkozások és műtétek során végzett, lágyéktáji (véna, artéria) szúrások és műtét során behelyezett húgyúti katéterek miatt szükséges a lágyékhajlat, genitáliák (nemi szervek környékének) vizsgálata is. A vizsgálatot gyermekorvosok vagy szakorvosjelöltek végzik, megfelelő rutinnal, ahhoz, hogy a gyermek a lehető legkevesebb kellemetlenséget éljen meg.
- nővér súlyt, magasságot, vérnyomást, szaturációt mér, pulzust számol és kikérdezi a szülőt a gyermek állapotáról, mindennapi szokásairól (táplálkozás, gyógyszerek, allergia, stb)
- vérvétel történik (beavatkozások előtt mindenképpen szükséges vizsgálat) a 2. emeleti kezelőben.

A gyermek számára ez az egyetlen fájdalommal járó vizsgálat, kétségtelenül a legkellemetlenebb (nem altatásban végzett) beavatkozás. A kezelőben dolgozók, valamint a pszichológusok törekednek arra, hogy elterelve a gyermek figyelmét, enyhítsék a fájdalmat, kérjenek segítséget tőlük! A kisebb gyermekek a szúrt végtag rögzítésére is sírással reagálnak (különösen, ha már volt hasonló élményük). A beavatkozást hatékonyságát és gyorsaságát a szúrt végtag mozdulatlan rögzítése (lefogása) segítheti. Szülő készülhet külföldön forgalmazott Emla fájdalomcsillapító kenőccsel is vagy Lidocain krémmel.

KATÉTERES BEAVATKOZÁS ESETÉN: a gyermek az első napon átesik a vérvételen, majd a beavatkozás reggelén az ápoló branült köt be neki. A gyermek életkorától és habitusától, a körülményektől, a szülő hozzáállásától függően megbeszélését tárgyát képezheti az azonnali, már első napon végrehajtott branül-kötés, mellyel 1-re csökkenthető a szúrások száma. Bátran kérdezzék a kezelőhelység ápolóit a lehetőségekről, működjenek együtt, hiszen közös cél a fájdalmak minimális szinten tartása.

- EKG vizsgálat történik a 2. emeleti kezelőben. A fájdalomtalan vizsgálat során a nővér tappancsokat helyez a gyermekre és a szív működést regisztrálja - fekvő helyzetben, lehetőleg mozdulatlanul kell a betegnek feküdnie (kisebb gyermekeknél mesével, zenével lehet készülni) – a gyermek általában nem éli meg kellemetlen beavatkozásként
- szívultrahang vizsgálat – Fájdalmatlan vizsgálat, amely azonban legalább kb. 15 percig tart. Kisdédnél a hosszú ideig tartó háton fekvés lehet nehézség, amennyiben a szülő felkészül kedvenc zenével, mesével, ez a vizsgálat hatékonyságát segítheti. A vizsgálat közben cumizhat (ihat) a gyermek, ez is hatékony módja lehet a gyermek megnyugtatójának.
- mellkas röntgen vizsgálat történik az 1. emeleten - Fájdalmatlan, gyors vizsgálat – ideális felvétel akkor készül, ha a gyermek nem mozog

GOKVI

Gyermekszív Központ

a veleszületett szívbetegéért

**KATÉTERES
BEAVATKOZÁS**

- amennyiben altatással járó beavatkozást tervezünk (ilyen az összes katéteres beavatkozás, nyeletéses ultrahang vizsgálat, műtétek), a beavatkozás előtti napon a szívsebész/kardiológus és az altatóorvos tájékoztatja a szülőt (és a nagyobb gyermekeket, ha a család jónak látja és ő is szeretne részt venni) a várható beavatkozásokról. Ez két különálló tájékoztatás (egyik a beavatkozáshoz, a másik pedig az altatáshoz szükséges). Mindkét tájékoztatás során felteheti a szülő (és a nagyobb gyermek) a kérdéseit és végül a szülő, mint törvényes képviselő aláírja a beleegyező nyilatkozatot. Enélkül a beavatkozás nem történik meg, csak életmentő esetben.

A fent részletezett kivizsgálás folyamatát az osztályos orvos és a nővér koordinálják, kérdésekkel, kérésekkel hozzájuk lehet fordulni. A tájékoztatókon sok esetben mindkét szülő részt szeretne venni. A családok számára jelezzük, hogy a bent fekvő, szívbeteg gyermekek védelmében 14 éven aluli gyermek (testvér) az osztályra látogatóként nem jöhet be.

A bentfekvés során az osztályon kialakított házirend van érvényben. A beteg gyermekek érdekében az észlelést (vérnyomás, pulzus, légzésszám mérés) és a gyógyszerelést a nővérek 24 órában (éjszaka is) végzik. Ezek a rövid idő alatt, éjszaka is végzett tevékenységek a beteg érdekében és biztonsága céljából történnek, ezért kérjük ebben a szülők együttműködését. Sok esetben a gyermek is könnyebben viseli ezeket a kisebb kellemtelenségeket, ha a szülőtől is az együttműködést látja példaként.

A szülő jelenléte kiváló lehetőséget nyújt arra, hogy a szülő megtanulja a tüneteket értékelni, pulzust tapintani és számolni, illetve nővér által ellenőrizve gyógyszerelni. Igen hasznos tudásra tehet szert a szülő, ami a gyermekkel hazaérve otthonában térül majd meg.

A gyermekkardiológiai osztályon napi rendszerességgel történik orvosi vizit. Az osztályos orvos, általában délelőtt vizsgálja, viziteli a gyermekeket. Ilyenkor nyílik idő és lehetőség hosszabb beszélgetésre, ahol a szülő bátran felteheti a kérdéseit.

A délutáni „főorvosi” vizit során orvosi megbeszélés zajlik, ahol az osztályos orvos tájékoztatja a főorvosokat a gyermek állapotáról, a vizsgálatok eredményeiről, szükség esetén döntés születik a beteg további vizsgálatairól. A beteginformációk védelmében a szülők és a gyermekek ilyenkor a kórteremben tartózkodnak (kérdésre a vizit előtt illetve után van lehetőség). A „főorvosi vizitre” hétfőn, szerdán és pénteken délután kerül sor, 14 órakor kezdve a 3. emeleten.

Az ápoló személyzet feladatai között kiemelendő – a fent leírtakon túl - , a szülők támogatása a gyermek körüli feladatokban. Hagyományos esetekben a táplálás és fürdetés tartozik ide, de alkalmanként a pulzus ellenőrzése, a gyógyszerelés vagy sebkezelés: tehát az otthonlétre való felkészítés is az ápoló feladata! Kérjük Önöket, hogy működjenek velük együtt, hiszen gyermekük hatékony ellátása közös érdek!

Elbocsátás az osztályról: amennyiben a gyermek állapota megengedi, a gyermeket otthonába bocsátjuk. Ha további, nem kardiológiai jellegű utógondozás szükséges (pl. táplálás felépítése), akkor a gyermeket egy területileg illetékes kórházban helyezük át. Az áthelyezésről illetve a hazabocsátásról a szülőt előzetesen tájékoztatjuk.

Amennyiben a szülő hazaszállításhoz segítséget kér, szükséges tudnia, hogy a jó állapotú gyermeket a betegszállító 72 órás „határidővel” vállalja. Tehát ez azt jelenti, hogy a betegszállítási kéréstől 72 órán belül kötelesek a gyermeket hazaszállítani (pl. egy csütörtök délből kért szállításnál ez a határidő a két hétvégi nap miatt csak kedd délből jár le).

**A LÁTOGATÁSI IDŐ ÉS A LÁTOGATÁS MÓDJA VÁLTOZHAT A JÁRVÁNYHELYZET FÜGGVÉNYÉBEN!
KÉRJÜK, HOGY HONLAPUNKON KÖVESSÉK FIGYELEMMEL AZ AKTUÁLIS SZABÁLYOKAT!**

<https://gokvi.hu/hir/2020/10/08/koronavirus-tajekoztato>

GOKVI

Gyermekszív Központ

a veleszületett szívbetegekért

**KATÉTERES
BEAVATKOZÁS**

AZ ÉDESANYÁK ELSZÁLLÁSOLÁSÁVAL KAPCSOLATBAN ÉRDEKLŐDJENEK A KÓRHÁZI DOLGOZÓKTÓL!

Koordinátorok:**Schindler Hajnalka: +36 70 338 9803 (műtéti behívásért felelős)****Mártonné Bánrévi Erzsébet: +36 70 199 7901 (katéteres beavatkozások felelőse)****Királyné Jene Katalin: +36 70 491 1545 (transzplantációs koordinátor)****Szociális munkás: Veres Erzsébet: +36 70 382 0292**

3. A BENT TÖLTÖTT IDŐRŐL PSZICHÉS SZEMPONTBÓL

LEÍRÁS A FOLYAMAT ÉRZELMI TARTALMÁRÓL:

A katéteres beavatkozásra váró gyermekek (és családok) számára komoly lelki megterhelést jelent a várakozás, a bent töltött idő, illetve a beavatkozást követő otthoni lábadozási időszak. A PSZICHOLÓGUS FELADATA, HOGY EZEN A KRÍZISEN ÁTSEGÍTSE A CSALÁDOT, FELKÉSZÍTSE A (SOKSZOR) VÁRATLANUL MEGVÁLTOZOTT ÉLETKÖRÜLMÉNYEKSEL VALÓ SZEMBENÉZÉSRE, BELSŐ ERŐFORRÁSOK KIALAKÍTÁSÁT TÁMOGASSA, AMELYEK SZÜKSÉGESEK LESZNEK AHHOZ, HOGY VÉGIGMENJENEK AZ INTÉZET ÚTJÁN. Ebben a fejezetben ezt a rendkívül nehéz utat pszichológiai szempontból foglaljuk össze.

A gyermekvállalás már a fogantatás után új, sokszor váratlan érzésekkel ismerteti meg a szülőket. Az aggodalom, a szorongás, a bizonytalanság állandó jelenlévők az életben attól a pillanattól fogva, hogy tudomást szerzünk gyermekünk létezéséről. Mindez akkor is igaz, ha teljesen egészséges baba érkezik, egy betegség hallatán azonban ezek az érzések sokszor elviselhetetlenné fokozódnak. Annak megértése, hogy szívbeteg gyermeket hoztunk a világra rendkívül nehéz folyamat, egyfajta módosult tudatállapot alakul ki a diagnózis hallatán. Mentális szempontból mindegyik gyermek és család más támogatást igényel, nagyon fontos az egyéni utak jelentőségét figyelembe venni. A beavatkozás előtt a családok tájékozódnak az orvosi beavatkozások menetéről, a bent tartózkodás körülményeiről és szabályairól, az osztályon töltött napok várható, sajnos biztosan meg nem jósolható számáról. A pszichés körülmények útját ugyanezen leírás mentén mutatjuk be. Egy hasonlattal élve: a beavatkozásra való várakozás és készülés, a lábadozás olyan, mint a hegymászás. Fel kell készülni a hegy bevételeire, lelkileg, anyagilag és fizikailag egyaránt, majd meg kell mászni azt. A beavatkozás tekinthető a csúcslérésnek, majd következik a rendkívül fontos és lelkileg kiemelten megterhelő szakasz, amikor le kell jönni képzeletbeli hegyünkről. A felkészítésben van egy kiszámítható rész, amikor a családokkal rendszeresen nyílik alkalom találkozni, követni a gyermek, a szülők és családtagok pszichés állapotát, megbeszélni a praktikus szempontokat. Nehézséget okoz azonban a gyermekek, családok felkészítésében a sok kiszámíthatatlan tényező: hirtelen állapotromlás a gyermeknél, halasztott beavatkozás(ok), a katéterezés utáni gyógyulás során fellépő váratlan nehézség, amely növeli a bent töltött napok számát. Az Intézet biztosít pszichológust a családok számára, aki kíséri esetüket a kórházon belül, segít a felkészülésben és ennek az érzelmileg nehezen megfogalmazható élethelyzetnek a megélésében.

MIT CSINÁL A PSZICHOLÓGUS?

Minden eset egyedi. Minden családnak más a története, mások a körülményei és előzményei, a pszichológus ezt tiszteletben tartja a családok megsegítése során, annyit van jelen, amennyit a család igényel. Jelen van, és

GOKVI

Gyermekszív Központ

a veleszületett szívbetegekért

**KATÉTERES
BEAVATKOZÁS**

megkereshető is egyben, a családoknak lehetőségük van előzetes időpont egyeztetésre is, illetve az orvosok és a nővérek is jelzik/jelezhetik a családoknak a pszichológus lehetőségét. Mind az előre egyeztetett időpontban történő, mind a kórházi bejárás során előforduló konzultáció fókuszában a gyermek hogyléte és a család érzelmi állapota kerül. A pszichológus hasznos érzelmi feldolgozási módokat mutat a gyermeknek, korosztályhoz illeszkedve, valamint érzelmi támaszt nyújt a szülőknek. A gyakorlatban ez az ágy melletti játékban és beszélgetésben nyilvánul meg, minden emeleten más feladattal a pszichológus számára. Emellett lehetőség nyílik konzultációs időpontok megbeszélésére is, általában akkor, amikor a látogatási idő nem engedi épp a szülőknek, hogy bent legyen a gyermek mellett (ennek időpontja emeletenként változik).

A következőkben egy olyan eshetőséget vázolunk, amelyben van lehetősége a családnak felkészülni a kórházi tartózkodásra, előre megadott időpontra érkeznek a beavatkozásra és egy megközelítőleg bejósolható időt töltenek bent (tehát NEM váratlan esemény miatt kerülnek be, mint hirtelen felerősödő tünetek, transzplantáció, vagy pár napos csecsemő előre nem látott szívrendellenessége).

EBBEN AZ ESETBEN AZ AMBULANCIÁN VALÓ KONTROLL SORÁN VAGY A KÓRHÁZI KOORDINÁTORNAK JELEZHETI A SZÜLŐ, HOGY IGÉNYBE SZERETNÉ VENNI PSZICHOLÓGUS SEGÍTSÉGÉT A FELKÉSZÜLÉS SORÁN. Heti rendszerességgel, illetve igény szerint tartunk találkozókat, bemutatjuk az osztályok működését a családoknak, körbevezetjük őket.

ELSŐ VAGY MÁSODIK EMELET:

Az érkezés és a majdani távozás helyszíne. A kórházba való készülés során fontos szem előtt tartani, hogy a gyermeknek mennyire új ez a helyzet, milyen érzelmek jellemzik a hozzáállását (izgul, fél, izgatott, várakozó, esetleg szorongó), mivel motiválható az együttműködésre. Az első napon rengeteg vizsgálat készül, melyen a nővérek empátikus szemlélete és kilátásba helyezett jutalmaik segítik át a gyermeket. A szülőknek itt (is) nagyon nehéz feladat jut, konzultálnak az orvosokkal, átesnek az aneszteziológussal és a sebésszel való megbeszélésen, ezek az alkalmak már önmagában megterhelők érzelmileg. Emellett kiemelt fontosságú nap ez: a kezdeti kommunikáció mutatja meg a gyermeknek a „kórházban alvás” milyenségét. A pozitív, esetleg vidám hozzáállás, a nyílt és bátor beszéd, a szoba otthonossá tétele, a nővérekkel való összebarátkozás, jutalmak kilátásba helyezése könnyebbé teheti ezeket az órákat, megnyugtatja a gyermeket. Ezek megvalósításában segít a pszichológus. Többször kiemeltük, hogy minden eset egyedi, nehéz megjósolni, hogy melyik gyermek hogyan reagál az eseményekre, így fontos, hogy elfogadjuk és tiszteletben tartjuk reakcióit. Az osztályon elérhetők a kórház lelkes dolgozóinak munkája nyomán született mesekönyvek, melyek segítik a megértést a gyermekek számára. A szülők a nővérektől tudnak érdeklődni a mesés füzetek után, illetve a pszichológus is ajánlja a családokkal való megismerkedés során.

A mesekönyv az alábbi linken elérhető:

<http://gyermeksziv.hu/szivmutetek/><http://gyermeksziv.hu/szivkateteres-vizsgalatok/>

Ajánlott egyéb mesék listája (a kórház pszichológusainak összeállításában):

Relaxációhoz, légzésgyakorlatokhoz, a test megnyugtatására:

Óvodás és kisiskolás korban:

Lori Lite, A dühös polip (Kulcslyuk Kiadó, 2014)

Lori Lite, A Vidra-öböl (Kulcslyuk Kiadó, 2014)

Lori Lite, Buborékrepülés (Kulcslyuk Kiadó, 2015)

GOKVI

Gyermekszív Központ

a veleszületett szívbetegekért

**KATÉTERES
BEAVATKOZÁS**

Gilles Diederichs, Játékos relaxáció (Léleksziget sorozat)

Serdülőknék:

Suzy Reading, Nyújtózz az égig, mint egy hegy! (Bioenergetic Kiadó)

Boldizsár Ildikó, Mesék az élet csodáiról (Magvető Kiadó, 2020)

A kórház megismeréséhez:

Mi MICSODA? A kórház

Mi történik a kórházban? „Mit, miért hogyan?” (Scolar Kiadó,)

A kórház (Móra – Kis felfedező zsebkönyvek)

A test megismeréséhez:

Albert Barillé, Egyszer volt... - Az emberi test titkainak enciklopédiája (MANÓ KÖNYVEK, 2019)

Félelem, szorongás oldására és a felkészüléshez:

Ildikó Győri, Sárvári Tóttós Györgyi, Varázspálca szakszervíz (Kolibri Gyerekkönyvkiadó Kft., 2015)

Sárvári György, Szuperhős szakszervíz (Libri Kiadó , 2018)

Igaz Dóra, Holnapra kutya bajod! Doktormesék (Pagony Kiadó, 2014)

Patrice Karst, A láthatatlan fonal (Gyomai Kner Nyomda, 2020)

Beck Andrea, Titoktündér (sorozat, www.beckandrea.hu)

Carl-Johann Forssen Ehrlin, Aludj el szépen Bendegúz! (Kolibri Kiadó, 2015)

Szülőknék a tájékozódáshoz:

Deliága Éva – Lovász Hajnalka, Mit kezdünk a szorongással? Pszichológiai útmutató+félelemoldó mesék (Kulcslyuk Kiadó, 2019)

Suzy Reading, Nyújtózz az égig, mint egy hegy! Játékos mindfulness technikák gyerekeknek és szülőknék (Bioenergetic Kiadó, 2019)

Patrice Karst, A láthatatlan fonal (Gyomai Kner Nyomda, 2020)

Az érintett szülők által alapított Szív-Kör Egyesület Facebook csoportja <https://www.facebook.com/groups/sziv.kor.egyesulet>

A katéteres beavatkozás előtti estének is vannak pszichológiai szempontból nehéz részei, a pszichológus feladatai között a szülő figyelmének ezekre való felhívása is szerepel. Például a fertőtlenítő fürdetés, kórházi pizsama felvétele, a nem evés/nem ivás ténye, sajnos még hosszú lehet a sor. Ezeket a pillanatokat könnyebbé tenni a gyermek számára megerőltető és hatalmas türelmet igényel.

A beavatkozás reggelén szintén a türelme van próbára téve a gyerekeknek és szülőknék. Az otthon kialakított rendszer a kórházban felborul, a gyermeknek kell alkalmazkodnia a körülményekhez, nem pedig fordítva. A beavatkozást megelőzően nem ehet a gyermek, ez különösen megnehezítheti a várakozást. A laborba való indulás előtt bódító szirupot kapnak, amely csökkenti a feszültséget, természetesen a reakciók itt is szélsőséges skálán mozognak. Fontos kiemelni, hogy a katéteres beavatkozásnál a gyermek még éber állapotban, a beavatkozás ELŐTT branülkötésen esik át. (Összehasonlítva a műtetre és a katéterre való felkészülést: a katéteres beavatkozás rövidebb bentlétet, de egy branülkötéssel többet jelent.) A műtőbe vezető úton a szülők elkísérhetik gyermeküket, ez nyugtató és egyben feszültséget keltő állapot, nehéz megfogalmazni. Összetett érzésekkel találkozhat az édesanya, édesapa, a pszichológus ezekben a pillanatokban, illetve a várakozás órái alatt igény szerint a családok mellett van, tiszteletben tartva a kéréseiket, reakcióikat.

GOKVI

Gyermekszív Központ

a veleszületett szívbetegéért

**KATÉTERES
BEAVATKOZÁS**

A KATÉTERES BEAVATKOZÁS ÉS AZ ELSŐ EMELETI FOLYOSÓN VALÓ VÁRAKOZÁS:

Megkezdődik a várakozás. Az idő nagyon lelassul, az érzékszervek kiélesednek, minden ajtónyitásra össze-
rezzen a szülő. Ebben az időszakban – lásd fentebb - igénybe lehet venni a pszichológus segítségét, kivált-
képp, ha egyedül van az édesanya vagy az édesapa a várakozás során. Ideális esetben egy eufórikus állapot
a jutalma a szülőnek, nyílik az ajtó és a sebész biztosítja őt, őket arról, hogy jól ment minden, a gyermeknek
meggyógyult a szíve. Informálják a szülőket arról, hogy mikor láthatják először gyermeküket, az első találko-
zás ugyanakkor megint rejt magában nehézségeket. Az öröm mellé rengeteg érzés férkőzhet egy, akkor már
fizikailag és érzelmileg is fáradt szülőnél. Megterhelő látni a gyermeket kiszolgáltatott helyzetben, bódultan.
A pszichológus szerepe kiemelten fontos az első találkozásra való felkészítés során.

Hangsúlyozni kell – a hegymászás példáját felidézve -, hogy a beavatkozás sikerével járó eufórikus állapot csil-
lapodásával sajnos újra teret kap az aggodalom, a fáradtság, a feszültség. Ekkor még hosszú út áll a gyermek
és a család előtt, az érzelmi és fizikai megterheltség nem csökken, sőt egy kényelmetlen és kiszámíthatatlan
szakasz következik. A pszichológus feladata felhívni a szülők figyelmét arra, hogy a látogatási időn túl pihenje-
nek, töltődjenek, hogy a gyermekük számára kellő energiát tudjanak biztosítani. A gyermek számára a szülő a
feszültség levezetésének felülete, sokszor dacosak ezekben a napokban, ez próbára teszi a szülőket. A szerető
és türelmes környezet, a támogató hozzáállás segíti a gyógyulást, ebben a kórház dolgozói is fontos szerepet
kapnak.

A HARMADIK EMELET:

Katéteres beavatkozás után – kevés kivételtől eltekintve - gyermek a 3. emeletre, az intenzív részlegre kerül.
Az ébredés alkalmanként zaklatott, a szúrások helyén enyhe fájdalmat érezhet a gyermek, gyakran még bó-
dultak, gondolataik zavarosak. Ebben a nehéz és a türelmet próbára tevő fázisban a pszichológus a gyermek-
nek és szülőnek egyaránt segít, technikákat mutat a családnak a gyógyulást elősegítendő. A harmadik eme-
leten (is) szigorú szabályok vannak a látogatást illetően, a gyermekek még sok gyógyszert kapnak, a babákat
csak bizonyos szempontok megléte mellett vehetik fel az édesanyák, édesapák.

A pszichológus ilyenkor azt erősíti a szülőknél, hogy a következő lépésre koncentráljon és örüljön a sikerek-
nek, praktikus tanácsokkal látja el, a gyermeknek pedig feszültségoldó játékokat, dalokat mutat, különböző
apró jutalmakkal enyhíti a szorongást. A beavatkozás velejárói közül egyre kevesebb akadályozza a gyermek
kényelmét, szabadabb lesz a mozgástere, a hotelosztály visszavárja. Katéteres beavatkozás esetén még a be-
avatkozás délutánján – legtöbbször – erre sor kerül.

ELSŐ VAGY MÁSODIK EMELET - ÚJRA:

Az 3.emelet után a gyermek visszakerül az első vagy második emelet egyikére, ahol újra lehetőség nyílik a
gyermekkel együtt aludni, egész nap bent lenni vele. A katéteres beavatkozás esetén – ideális körülmények
mellett – egy éjszakát tölt még itt a gyermek. A megpróbáltatások száma jelentősen csökken, és a szerencsés
esetben a pszichológussal is kialakult egy bizalmi kapcsolat, így hatékonyan tud segíteni a családnak a még rá
váró nehézségeket átvészelni. A napirend és a szabályok betartása mellett a családok élete itt már jobban ha-
sonlíthat az otthonihoz, a gyermeknek nagyobb mozgástere van, játszhat, barátkozhat, jöhet-mehet. A Piros
Orr Alapítvány bohócdoctorai csütörtökönként egy délutánt eltöltenek az osztályokon és rengeteg mosolyt
csempésznek az arcokra. A gyerekek varázslatosak és meglepően gyorsan gyógyulnak, jó a közérzetük már
ezen az osztályon. A pszichológus feladata ezekben a napokban a feszültség oldása, a jövőre, a hazatérésre
való felkészítés. Ideális esetben a hegyről lekíséri a családot, felajánlva a további feldolgozásban való segítsé-

GOKVI

Gyermekszív Központ

a veleszületett szívbetegekért

**KATÉTERES
BEAVATKOZÁS**

get, találkozót kínál a hazatérést követően is.

Simóka Nóra: +36 70 382 0382

Bákonyi Dzsenifer: +36 30 532 5938

4. HÁZIREND

Tisztelt Szülők!

Tudjuk, hogy gyermekük kórházi kezelése sok aggodalommal tölti el az egész családot, ezért kérjük Önöket, hogy az osztály munkarendjéhez alkalmazkodva bizalommal és türelemmel járuljanak hozzá munkánk sikeréhez.

Telefon: +36 1 2151 12 20 / 407. mellék

A beilleszkedés megkönnyítéséhez szükséges tudnivalókról az alábbiakban tájékoztatjuk Önöket:

Lehetőséget teremtünk arra, hogy a szülő(k) (vagy törvényes képviselő vagy az általuk meghatározott személy) igény szerint részt vegyen gyermeke ápolásában.

Az osztályon tartózkodó szülő részére köpeny (esős idő esetén) lábzsák viselete kötelező: ezekről az osztály gondoskodik.

A szülő benntartózkodás alatt csak a saját gyermekével foglalkozhat!

Ha a gyermek állapota megengedi, ugyan úgy gondozhatja, mint az otthoni körülmények között, de kérjük, hogy az osztály rendjét figyelembe véve, velünk együttműködve tegye azt.

Bármilyen probléma esetén forduljon a kórteremben szolgálatot teljesítő ápolónőhöz.

Kérjük, hogy gyermekét az osztályról csak a kezelőorvossal történt megbeszélés után vigye el.

A gyermekeknél értéktárgyat, műszaki cikket, mobil telefont csak saját felelősségükre hagyhatnak, ezekért felelősséget, nem vállalunk.

Látogatási rendről:

A csendes pihenő (13-15 óra) és a vizitek idejére kérjük a szülőket, hogy ne tartózkodjanak a kórteremben. Látogatási időn kívül az osztályon egy gyermeknél csak egy szülő vagy hozzátartozó tartózkodhat! A családtagok az általunk javasolt időpontban, du. 15-19 között látogassák a gyermekeket (egy gyermeknél maximum 2 fő). Hogy az osztályon folyó reggeli munka (osztály átadás, vizit, gyógyszerelés, műtéti előkészítés) zökkenőmentesen tudjon haladni, kérjük, hogy 8 óra előtt ne jöjjenek be az osztályra! Az esti lefekvés ideje (19 óra) a legalkalmasabb a búcsúzásra. A szülőknak étkezési lehetőséget nem tudunk biztosítani, kérjük ezt az osztályon kívül szíveskedjenek elintézni. Évszaktól függően ősztől tavaszig a földszinten lévő ruhatárat szíveskedjenek igénybe venni! Az osztály területén a mobiltelefon használata tilos! Ha a szülő úgy dönt, hogy csecsemő vagy kisgyermeke ellátásában folyamatosan részt kíván venni, akkor 24 órában gyermeke mellett maradhat. Megértésüket köszönjük, gyermeküknek mielőbbi gyógyulást kívánunk!

Ha a szülő úgy dönt, hogy csecsemő vagy kisgyermeke ellátásában folyamatosan részt kíván venni, akkor 24 órában gyermeke mellett maradhat. Ennek feltétele, hogy a szülő a felvételi irodában az osztályos felvételét elintézzze!

GOKVI

Gyermekszív Központ

a veleszületett szívbetegekért

**KATÉTERES
BEAVATKOZÁS**

HÁZIREND – KÓRTEREM

- o Az osztályos betegellátás érdekében egy betegnél egy szülő tartózkodhat benn éjszakára, a felvételkor kérjük eldönteni, hogy ki marad a gyermekkel.
- o Felvételkor kapnak egy zárható szekrényt, melynek kulcsát távozáskor a főnővérnek kell leadni. Zárójelentést addig nem kapnak, amíg ez a kulcsátadás meg nem történik. Ebbe a szekrénybe lehet bepakolni a személyes holmikat.
- o A saját holmijukat kérjük az éjjeli szekrénybe vagy a saját, kulccsal zárható szekrényükbe eltenni. Kérjük, hogy a kórteremben tartsanak rendet.
- o Kérjük, hogy 21 óra után halkan beszélgessenek, tévézzenek, a betegeket ne zavarják
- o Látogatási idő: 15-19 óráig.
- o A fotelágyakat reggel 6:30-kor össze kell csukni és az ágyneműt el kell tenni
- o Kérjük, hogy nappali időszakban kényelmes, otthoni öltözkében tartózkodjanak
- o Éjszakára kellően zárt, hosszú hálóruhát viseljenek!
- o A reggeli illetve esti műszak átadása alatt kérjük maradjanak a kórtermekben.
- o Fotelágy a szülőké, gyermeket abba fektetni tilos!

HÁZIREND – ÉTKEZŐ

- o Étkezőben csak az osztályra felvett szülők tartózkodhatnak, gyermekek a kórtermekben étkeznek.
- o Kérjük az étkezőt 06-21 óra közötti időszakban használják a nyugodt betegellátás érdekében
- o Minden befekvő szülőnek jár a napi háromszori étkezés, melyet az Intézet biztosít. Ez mindenkinek egyforma étrend, így nincs névre szólóan megjelölve.
- o A hűtőben tárolt saját ételekre írják rá a nevüket. Az ételekért felelősséget nem vállalunk. A lejárt szavatosságú élelmiszereket, a távozott szülő ételeit figyelmeztetés nélkül kidobjuk.
- o Étkezés után mindenki mosogasson el maga után. A száraz étkészletet kérjük elrakni.
- o Saját evőeszköz, étkészlet használata esetén a tárgyakért felelősséget nem vállalunk.

HÁZIREND – FÜRDŐSZOBA

- o Az osztályos betegellátás érdekében a fürdőszobát 06-21 óra között lehet használni
- o Használat során a „Foglalt” tábla legyen az ajtón kiakasztva
- o Fürdés után mindenki tegyen rendet maga után
- o A fürdőben ne hagyjon semmilyen személyes használati eszközt, törölközőt
- o Használat után felöltözve menjen a kórterembe.

Osztályainkon elérhető Betegelégedettségi kérdőív. Kérjük Önöket, hogy kitöltésével segítsék munkánkat!
Köszönettel: a kórház dolgozói

GOKVI

Gyermekszív Központ

a veleszületett szívbetegekért

KATÉTERES
BEAVATKOZÁS

5. HASZNOS TIPPEK

1. Írják össze a kérdéseiket! (Segíti az orvosok munkáját, ha felkészülten „érkezünk” a beszélgetésre, illetve a bent tartózkodás során felmerült kérdésekre kapott válaszok enyhítik az aggodalmat.)
2. Kérdezzenek az arra alkalmas időben!
3. Kérjenek segítséget! (nővérektől, orvosoktól, szociális munkástól, gyógytornásztól, pszichológustól, dietetikustól)
4. Mindig csak a következő lépésre koncentráljanak! (Az aktuális helyzet is elegendő nehézséget hordoz magában, lépésről lépésre haladva hatékonyabban küzdünk meg a ránk váró feladatokkal.)
5. Egyezzenek meg előre a családtagokkal a kommunikáció módjában! (Például a bent tartózkodó édesanya kommunikál az édesapával, az édesapa pedig értesíti a távolabbi családot. Ez a működésmód segít az édesanyának, hogy energiáit a gyermek ápolására tudja fordítani.)

Köszönjük az együttműködést! Szívvel dolgozunk!

A Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézet Gyermekszív Központjának dolgozói

<https://gokvi.hu/gyermeksziv-kozpont>